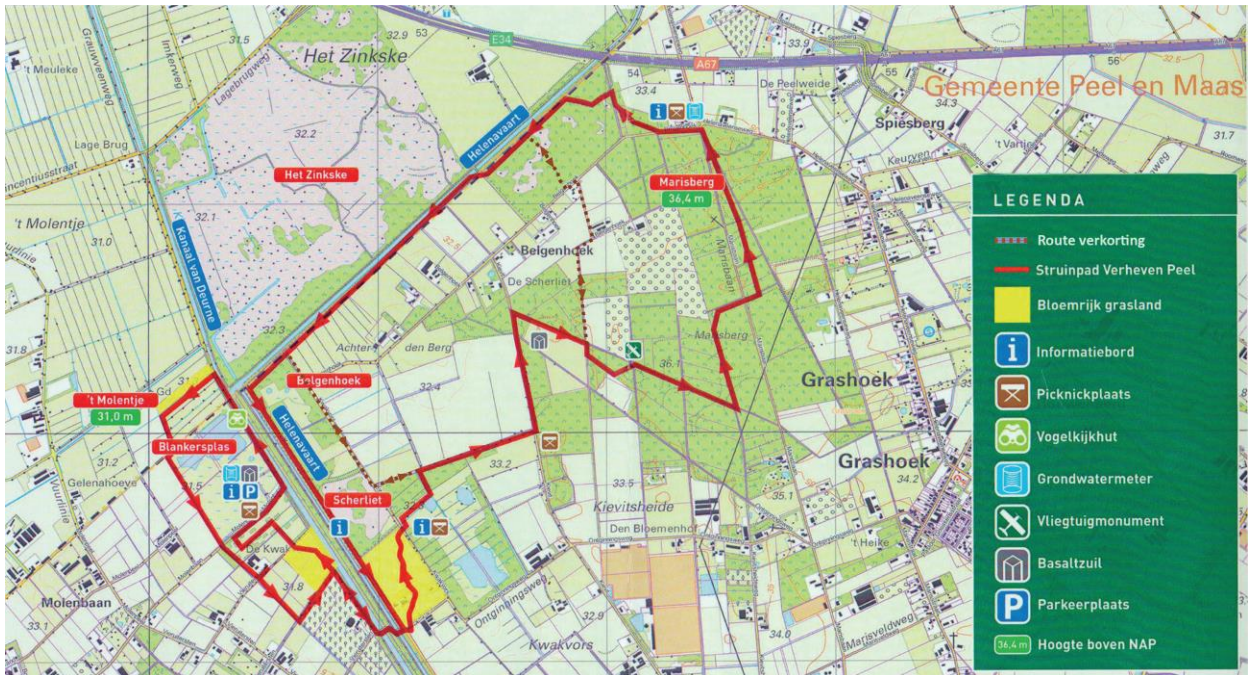

Attentiepunten struinpad

De cijfers corresponderen met de nummers op de kaart.

Marisberg, enkele kilometers naar het noorden. Daar staat ook nog een (enkele) grondwatermeter.
 - Op de Marisberg (waar een enkele grondwatermeter staat) zakt het regenwater de grond in (inzijging) en komt hier in het Molentje weer naar boven (kwel). Dit inzijgings-kwelsysteem was en is een belangrijke oorzaak voor het ontstaan van hoogveen.

De grondwatermeters zijn ontworpen door Wim Jacobs uit Asten en gebouwd door Loomans Techniek uit Ommel (www.loomanstechniek.nl) in samenwerking met Harrie Loomans uit Neerkant en Wim Jacobs uit Asten.

B Het Molentje.

U bevindt zich hier in het Molentje. Dit is het laagste deel van het struinpad (ongeveer 31 meter + NAP). Het Molentje (dat gedeeltelijk in Limburg en Brabant ligt) is een veengebied waar vroeger turf is gegraven in boerenkuilen. Dit waren ééndagskuilen, die de dag na het graven vol water stonden. Hier is niet alle veen weggegraven; er is plaatselijk nog ongeveer 1 meter veen aanwezig. Midden jaren vijftig is het Molentje ontgonnen tot landbouwgrond. Nu is er weer 20 hectare terug gegeven aan de natuur. Het Molentje is ontstaan in een oud Maasdal in de ijstijd (Pleistoceen), zo ongeveer 250.000 jaar geleden. Later heeft de Maas zich naar zijn huidige loop verder naar het oosten verplaatst. De Maas schuurde hier in de ijstijd een enkele kilometers breed en ondiep dal uit, dat begrensd werd door loodrechte terrasranden. Mogelijk heeft hierbij ook de aanwezigheid van een kleine zijbreuk van de Peelrandbreuk een rol gespeeld. Bij de kruising Molenbaan-Molenpeel is die terrasrand nog min of meer zichtbaar door een duidelijk daling van het wegdek.

C Basaltzuil met inscriptie gouden helm.

In 1910 is in de Peel bij Helenaveen een gouden Romeinse helm gevonden. Deze zou behoord hebben aan een Romeinse centurion die hier volgens een van de mogelijke verklaringen na achtervolging door plaatselijke bewoners is omgebracht. Zijn vluchtweg zou gevoerd hebben over hoogten in het veen, waarover de 'Wegh van Meijl op Seven' (Meijl naar Sevenum) liep. Deze weg is gemarkeerd door 10 basaltzuilen, waarvan hier de eerste staat. De laatste staat in de kerk van Sevenum.

2. Kanaal van Deurne.

Korte toelichting

Dit kanaal is eind negentiende eeuw gegraven door het Veenbedrijf van de gemeente Deurne om het Peelmoeras te ontwateren en de turf af te voeren.

Meer weten...

Het Kanaal van Deurne is een 15 km lange oude turfvaart, die tussen 1874 en 1878 is aangelegd door de gemeente Deurne en vroeger twee functies had:

- Afvoeren van het water uit het hoogveenmoeras, om daardoor het winnen van turf door het Gemeentelijk Veenbedrijf mogelijk te maken.

- Afvoeren van de gewonnen turf met turfschepen, die aanvankelijk getrokken werden door mannen (togers), later door paarden. Via de Noordervaart en de Zuid-Willemsvaart werd die turf onder andere vervoerd naar de steenfabrieken in den Bosch van Jan van de Griendt, de eerste grote vervener van de Deurnese Peel.

Dit kanaal is gegraven door de gemeente Deurne op van de gemeente Meijel aangekochte grond. De turf (en het turfstrooisel) werden via dit kanaal, de Noordervaart en de Zuid-Willemsvaart vervoerd naar heel Nederland, maar zelfs ook naar vele landen in Europa (vooral het turfstrooisel dat gebruikt werd in paardenstallen).

Het kanaal van Deurne was het resultaat van een ruzie tussen de gemeente Deurne en vervener Van de Griendt (zie punt 5).

3. Vogelkijkhut Blankersplas.

Korte toelichting

Bij deze vogelkijkhut aan de Blankersplas, gebouwd door stichting VEEN, kunt u allerlei watervogels bewonderen.

Meer weten ...

Het perceel waar nu de Blankersplas ligt, was oorspronkelijk een landbouwperceel, maar is in 2001 aangekocht door de provincie Limburg en daarna deels afgegraven. Hierdoor is de huidige plas ontstaan die gevoed wordt door kwelwater vanaf de Marisberg. In 2015 werd deze vogelkijkhut geplaatst en daarbij vernoemd naar Piet Blankers (secretaris van stichting VEEN) voor zijn inzet bij de totstandkoming van dit gebied. De plas trekt onder andere allerlei eenden en andere watervogels aan, alsmede steltlopers indien er voldoende slik aanwezig is. De door opborrelend kwelwater gevoede plas herbergt verder ook diverse soorten libellen.

Aan de overzijde van het kanaal iets voor voorbij de vogelkijkhut bevindt zich aan de overzijde van het kanaal een oude beverburcht (zie verder punt 14) en zijn op diverse plaatsen vraatsporen van bevers aanwezig..

De hut is ontworpen door Gard Blankers uit Eersel en gebouwd door de firma Bouw&Groen uit Haelen met medewerking van Gerard Boerkamps, bestuurslid van stichting VEEN.

4. Bloemrijk weiland stichting VEEN.

Korte toelichting

U struint hier dwars door een weilandje van stichting VEEN; het is één van de drie naast elkaar gelegen weilandjes, ieder ongeveer anderhalve hectare groot, die gescheiden worden door

brede houtwallen. Door het beheer is hier een bloemrijk schraalgrasland op een veenondergrond ontstaan.

Hier voert het struinpad dwars over een bloemrijk weiland dat in beheer is bij de stichting VEEN. De brede houtwallen tussen de drie perceeltjes zijn een waar paradijs voor vogels, insecten en kleine zoogdieren. Het beheer bestaat hier vooral uit verschraling door het ieder jaar te hooien en niet te bemesten. In het najaar vindt ook korte tijd nabegrazing plaats; daarna wordt ervoor gezorgd dat het perceel met een ruige begroeiing de winter ingaat, zodat insecten en kleine zoogdieren er een veilige plek hebben. Door dit beheer ontstaat steeds meer voedselarmoede en daardoor een grotere biodiversiteit (soortenrijkdom). Vooral in het voorjaar kunt u hier genieten van dit kleurrijke en bloemrijke schraalgrasland.

Zie punt 6 voor een verdere beschrijving van het beheer door stichting VEEN.

Er is hier sprake van een veenweide, omdat er nog ongeveer een meter veen aanwezig is. Door het weiland loopt een kronkelend pad, dat in het zomerhalfjaar om de twee weken gemaaid wordt door Harrie Loomans uit Neerkant, bestuurslid van stichting VEEN. Harrie doet dat met zijn kleine tractor met maaibalk.

5. Kanalentweeling.

Korte toelichting

U passeert hier eerst het Kanaal van Deurne en enkele tientallen meters verder de Helenavaart. Dat hier 2 kanalen zo dicht bij elkaar lopen was het gevolg van een ruzie tussen de gemeente Deurne en het verveningsbedrijf Van de Griendt.

Meer weten...

Twee bruggetjes liggen hier vlak bij elkaar. Het eerste over het Kanaal van Deurne; het tweede over de Helenavaart. De Helenavaart is tussen 1853 en 1855 gegraven door vervener Jan van de Griendt die 610 hectare veengrond van de gemeente Deurne had gekocht en dit kanaal noemde naar zijn vrouw Helena. Toen de gemeente Deurne besepte dat turfwinning bijzonder lonend was stichtte ze een eigen Veenderij en groeven daarvoor van 1875 tot 1877 het Kanaal van Deurne. Aangekomen bij de Limburgse grens wilde Deurne gebruik maken van de Helenavaart. Maar Van de Griendt weigerde dat met de woorden: "Als men mij vraagt om vrije doorvaart, dan vraagt men mij naar het leven". Deurne was toen gedwongen om tegen een hoge prijs grond te kopen van de Limburgse gemeente Meijel en een kanaal te graven parallel aan de Helenavaart. Beide kanalen lopen daarom over een afstand van ongeveer 4 kilometer 'broederlijk' naast elkaar met slechts ongeveer 40 meter tussenruimte. "Iets dusdanigs naast elkander, vindt men in Nederland niet" mopperde Van de Griendt.

Tussen de kanalen staat een voorlichtingsbord van stichting SBNL, eigenaar van de Kanaalzone, waarmee stichting VEEN samenwerkt bij aanleg en onderhoud van het struinpad.

6. Soortenrijk weiland stichting VEEN.

Korte toelichting

Het pad voert hier dwars door een 7 hectare groot grasland van stichting VEEN, dat door het beheer steeds soortenrijker en bloemrijker wordt.

Meer weten...

Het pad voert hier dwars door een 7 hectare groot grasland van stichting VEEN. Na verwerving was het perceel veel te voedselrijk en daarom is het eerst enkele jaren uitgemergeld door het zaaien en oogsten van mais, graan en suikerbieten. Daarna heeft de stichting dit perceel ingezaaid met een gras- en kruidenmengsel van ongeveer 20 soorten. Hier wordt het typerende 3V-beheer gevoerd:

- Vernatting: afwaterende sloten zijn afgedamd, waardoor de grondwaterstand stijgt. Daarmee wordt een bijdrage geleverd aan het hoogveenherstel in de aangrenzende kleine Peelreservaten Zinkske en Scherliet. Daarvoor is namelijk een hoge en stabiele grondwaterstand nodig.
- Verschraling: door niet te bemesten en jaarlijks na 1 juli te hooien wordt de voedselarmoede en daarmee samenhangend de soortenrijkdom vergroot. In het najaar wordt nog kort (tot maximaal 1 november) nabegraasd om nog een verdere verschraling te bewerkstelligen. Maar daarna wordt de vegetatie nog de kans gegeven om te groeien zodat er schuilmogelijkheden overblijven voor allerlei insecten en kleine zoogdieren.
- Verruiging: het raster om het weiland is niet op de perceelgrens geplaatst, maar een aantal meters terug. Hierdoor ontstaat er meer variatie in het landschap en worden gradiënten (overgangen) gecreëerd: van voedselrijker naar voedselarmer, van natter naar droger, van meer naar minder beschutting, van meer naar minder openheid enz. Hoe meer gradiënten, hoe meer biodiversiteit (soortenrijkdom).

7. Voedselbos stichting VEEN:

Korte toelichting

Aan de rand van het bloemrijk weiland (van nr 6) is het voedselbos van stichting VEEN, het *Voedselbos Struinpad*, gesitueerd. Het bos is bereikbaar via een klein zijpad van het

Struinpad (vanuit het midden van de wei en via een valpoortje). Het voedselbos combineert een natuurlijk bos met een duurzame voedselproductie. Het infobord direct achter het poortje geeft hier toelichting op de kenmerken van zo'n bos.

Na aankoop door stichting VEEN was dit een onderdeel van het bloemrijke weiland van punt 6. Later is hier een hectare bos aangeplant als compensatie voor een stuk bos dat elders in de gemeente Peel&Maas verloren ging. In 2018 nam Miriam Willems uit Meijel, bestuurslid van stichting VEEN, het initiatief om (een deel van) dit bos langzaam te gaan omvormen tot een voedselbos. Een voedselbos wordt gedefinieerd als 'een vitaal ecosysteem dat door mensen is ontworpen naar het voorbeeld van een natuurlijk bos, met het doel voedsel te produceren'. Onderscheidende kenmerken van een voedselbos zijn:

- * een vegetatielaag met hoge kruinbomen
- * minimaal drie andere vegetatielagen
- * een rijk bosbodemeleven
- * een robuuste omvang, minimaal 5.000m² groot

Een voedselbos herbergt een zeer diverse biodiversiteit. Als de verschillende ecologische principes goed zijn toegepast, dan zal een voedselbos zichzelf op den duur in evenwicht kunnen houden, zonder menselijk ingrijpen. Net zoals in een "normaal" bos, waar de natuur ook floreert zonder menselijk ingrijpen. De planten zijn allemaal meerjarig, ze worden ieder jaar groter en de oogst zal dus ook jaar na jaar toenemen.

Het ecologisch evenwicht van het voedselbos zorgt er voor dat er voedsel geproduceerd kan worden zonder het gebruik van bestrijdingsmiddelen, kunstmest, veelvuldig de bodem bewerken en snoeien. Met de natuur meebewegen in plaats van ertegenin gaan.

In Voedselbos Struinpad is een grote diversiteit aan voedsel dragende planten aangeplant. Er staan onder andere lindes, diverse oude rassen appelbomen, frambozen, zwarte- en rode bessen, kweeperen, hazel- en walnoten, bottelrozen en tamme kastanjes.

8. Belgenhoek, the middle of nowhere ....

Wim, hier foto plaatsen van bankje met plas op achtergrond.
Cijfer 8 op kaart ets naar boven verplaatsen (links van kleine plasje).

Korte toelichting

Ga hier zitten op het bankje en kijk uit over het wijdse landschap voor u, volgens velen het mooiste panorama aan het struinpad. Hier waant u zich in the middle of nowhere .... U bevindt zich hier op de Belgenhoek. De naam wijst waarschijnlijk op de aanwezigheid van Belgische vluchtelingen tijdens de Eerste Wereldoorlog. Verderop heet de weg Kwakvors (kikvors), wat wijst op het moerassige karakter van dit gebied.

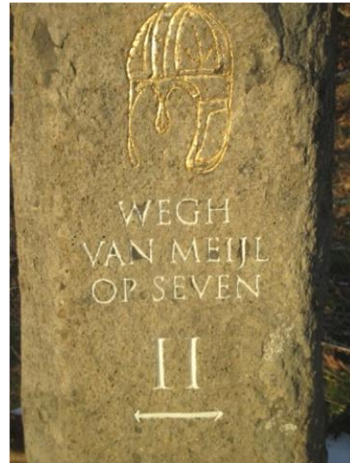
Meer weten...

Tot het begin van deze eeuw was het hier landbouwgrond. Die is aangekocht voor natuurontwikkeling en wordt nu beheerd door Staatsbosbeheer. Het landschap wordt opengehouden door begrazing met Limousin runderen, die kunnen drinken in de plas die hier gegraven is.

De oorsprong van de naam Belgenhoek is niet helemaal zeker. Mogelijk is de naam ontleend aan het feit dat hier tijdens de eerste wereldoorlog Belgische vluchtelingen gehuisvest waren (Nederland was neutraal en dus een veilig toevluchtoord). Een andere verklaring is dat de naam afkomstig is van het feit dat in de Peel ook veel Belgische arbeidskrachten werden gerekruteerd. Mogelijk is naam ook afkomstig

van het feit dat een Belgische leenheer hier vroeger over bezittingen beschikte. De weg in dit gebied heeft de naam 'kwakvors', in het plaatselijk dialect de naam voor kikker (kikvors). De naam duidt erop dat het hier eertijds een nat gebied was met een veenondergrond. Dwars daar doorheen liep een hogere zandrug, die een onderdeel vormde van de 'Wegh van Meijl op Seven' (zie punt 1). Dicht bij die zandweg zijn meerdere archeologische vondsten aangetroffen, onder andere een maliënkolder (een met ijzer doorregen beschermend vest als bescherming tegen zwaardslagen) en een ringkraag (ijzeren halskraag) gevonden.

9. Basaltzuil II.

Korte toelichting

Hier staat de tweede basaltzuil van de Wegh van Meijl op Seven, één Romeinse mijl (ongeveer 1478 meter) verwijderd van de eerste zuil.

Meer weten...

De basaltzuilen zijn een particulier initiatief van Huub Kluijtmans, die zijn hele leven grote interesse toonde in de Gouden Peelhelm. Hij erfde die belangstelling van zijn vader, Leo Kluijtmans, de 'ziener van de Peel'. Die was zijn tijd duidelijk ver vooruit. Net voordat de gemeente Deurne door ontginningen toe te staan de vondstplek onherstelbaar vernielde heeft hij met zijn kinderen nog talloze vondsten veilig gesteld, waaronder een aantal pijlpunten. In de door Huub gepubliceerde boeken (*E palude emergo* en *De gouden Peelhelm*) stelt Huub dat de Romeinse hoofdman waarschijnlijk door geweld om het leven gekomen is. In iedere basaltzuil staat een afbeelding van de helm en een Romeins cijfer.

10. Vliegtuigmonument.

Korte toelichting

In 1943 is hier tijdens de Tweede Wereldoorlog een Brits Lancaster vliegtuig neergeschoten door de Duitsers, waarbij de 7 jonge bemanningsleden omkwamen. Een monument en voorlichtingspaneel geven informatie over deze crash.

Op 15 juni 1943 is boven Grashoek een Lancaster bommenwerper neergeschoten door Duitse nachtjagers. Bij de crash in de bossen van Grashoek kwamen de zeven bemanningsleden om het leven. In 2002 heeft de Werkgroep Vliegtuigmonument bij de plek van de crash een monument opgericht. Dit monument is geadopteerd door de kinderen van Basisschool De Horizon. Deze zorgen voor het onderhoud. Ongeveer 50 meter achter het monument is in het landschap nog duidelijk de plaats van inslag te herkennen. Naast het monument werd in 2013 een informatiebord geplaatst waarop in twee talen uitleg over de gebeurtenissen is gegeven.

11. Horeca: Pluk- en theetuin 'In de 7^e hemel'.

Korte toelichting

Via routeverkortung 2 is de horeca gelegenheid 'In de 7^e hemel' bereikbaar en via een 'binnendoorpad' camping Ecoranch.

Meer weten...

De fraaie horecagelegenheid *Pluk en Theetuin in de 7^e Hemel* is bereikbaar via routeverkortung 2. Naast een hapje en drankje is het ook mogelijk om er bloemen, vruchten of fruit door zelfpluk te verkrijgen (www.inde7ehemel.com). Voor een langer verblijf kunt u bij In de 7^e hemel ook terecht in een van de vier beschikbare appartementen, maar ook op de duurzame *Camping Ecoranch* (www.uitspanning-zonnedaauw.nl). Na een bezoek kunt u teruggaan naar het vliegtuigmonument en

daar de route vervolgen of de verharde weg van 'In de 7^e hemel' volgen en van daaruit de bordjes volgen van de terugweg. U mist dan het meest noordelijke deel van het struinpad met onder andere de enkele grondwatermeter.

12. Marisberg.

Korte toelichting

Het bosgebied de Marisberg is het hoogst gelegen gebied van het struinpad. Het ligt 4-5 meter hoger dan het Molentje. Opvallend is het microrelief: kleinere hoogteverschillen in het landschap die ontstaan zijn door de werking van de wind. Het stuivende zand is later vastgelegd door de aanplant van (naald)bossen.

Meer weten...

Microrelief, zoals op de Marisberg wordt in ons land op veel plaatsen aangetroffen onder (naald)bossen in het zandlandlandschap. De algemene verklaring is dat deze kleinere hoogteverschillen in het landschap in twee fasen ontstaan zijn door de werking van de wind.

De eerste fase was tijdens het laatste deel van het Pleistoceen, de periode van de glacialen (ijstijden), die duurde van 2,5 miljoen tot 10.000 jaar geleden. Tijdens het laatste deel ervan (het Weichselien) kwam het ijs tot midden-Denemarken. In ons gebied overheerste toen een ijzige noordenwind, die zand meevoerde, onder andere uit het droog liggende Noordzeebekken. Dit zogenaamde dekzand werd met sprongetjes (salterend) vervoerd en werd in onze streken vastgelegd door de aanwezige (toendra) vegetatie in de vorm van langgerekte dekzandruggen, vaak met een paraboolvorm (hoefijzerachtige vorm).

De tweede fase dateert vanaf de Middeleeuwen. De toen aanwezige bossen werden gekapt en veranderden in heidevelden. De hei werd geplagd (afgegraven) om in een potstal te dienen voor een droge ondergrond voor schapen. Door het plagen ontstonden herhaaldelijk grote zandstormen, die het al aanwezige microrelief nog wat verder accentueerden. De bewoners van het gebied probeerden die te beteugelen door het aanplanten van (dennen) bos. De bedoeling was het hout te gebruiken voor het stutten van de mijngangen in Zuid-Limburg. Omdat dit door de mijnsluitingen niet meer nodig was, treffen we hier behoorlijk dikke bomen aan. Naaldbos overheerst ook nu nog in grote delen van de Marisberg, maar wordt langzamerhand omgezet tot een meer gevarieerd bos met ook veel loofhout. Stichting VEEN heeft hier ook ongeveer 6 hectare bos in bezit, dat langzamerhand zowel qua leeftijd als begroeiing steeds gevarieerder en dus soortenrijker wordt.

Om te onderzoeken of bovenstaande verklaring ook hier geldig is, hebben wij in 2020 een aantal boringen uitgevoerd in ons bos. Tot onze verrassing boorden wij niet vrijwel onmiddellijk in het gele stuifzand, maar bleek er een donkere bovenlaag aanwezig te zijn van 40 tot 70 cm dik. Het is in ieder geval geen heel jong stuiflandschap. Daarbij gaat de bodemvorming namelijk niet diep, hooguit 20 tot 30 cm. Op de oudste topografische kaart, van 1895, is te zien dat de Marisberg in die tijd al bebost was. Uit eigen waarneming (jaarringen van bomen tellen) is gebleken dat rond 1935 het huidige naaldbos is aangeplant, in 1895 zal er waarschijnlijk een heel ander soort bos gestaan hebben. Uit de vrij diepe bodemontwikkeling in een verder duidelijk stuifzandlandschap kan toch wel de conclusie worden

getrokken dat het om een verstuivingsgebied gaat van wel enkele honderden jaren oud. Het gebied rond de Marisberg ligt relatief hoog, in de directe omgeving zijn verschillende Romeinse vondsten geweest, mogelijk was dit gebied al in de Romeinse tijd een landbouwgebied. Misschien liggen er onder de zandverstuivingen nog wel resten van een zeer oud landbouwgebied. Dieper boren dus.

13. Enkele grondwatermeter aan de Helenaveenseweg.

Korte toelichting

Deze enkele grondwatermeter geeft aan hoeveel meter beneden het maaiveld (landoppervlak) het grondwater zich bevindt op dit hoogste deel van het struinpad. Het regenwater zakt hier de grond in en komt bij de dubbele grondwatermeter bij het startpunt van het struinpad weer naar boven.

Meer weten...

Deze grondwatermeter staat op het hoogste deel van het struinpad (ongeveer 34 meter + NAP) op de hoek van de Helenaveenseweg en de Belgenhoek. Het grondwater zit hier diep: meestal tussen 3 à 4 meter onder het maaiveld. Regenwater zakt hier (in het direct ten zuiden ervan gelegen bosgebied) vrij snel de grond in (inzijging) tot op een diepte van ongeveer 10 meter. Daar bevindt zich een moeilijk doorlatende (klei) laag (de zogenaamde Formatie van Breda). Ondergronds stroomt het water over die laag naar het noorden om enkele jaren later in het lager gelegen Molentje (bij de dubbele grondwatermeter) als kwelwater weer naar boven te komen. Dit is het meest noordelijke punt van het struinpad, maar je kunt het ook als beginpunt gebruiken. Op dit punt is ook een schuilhokje aanwezig, dat geschikt is als picknickplaats.

14. Vraatsporen van de bever.

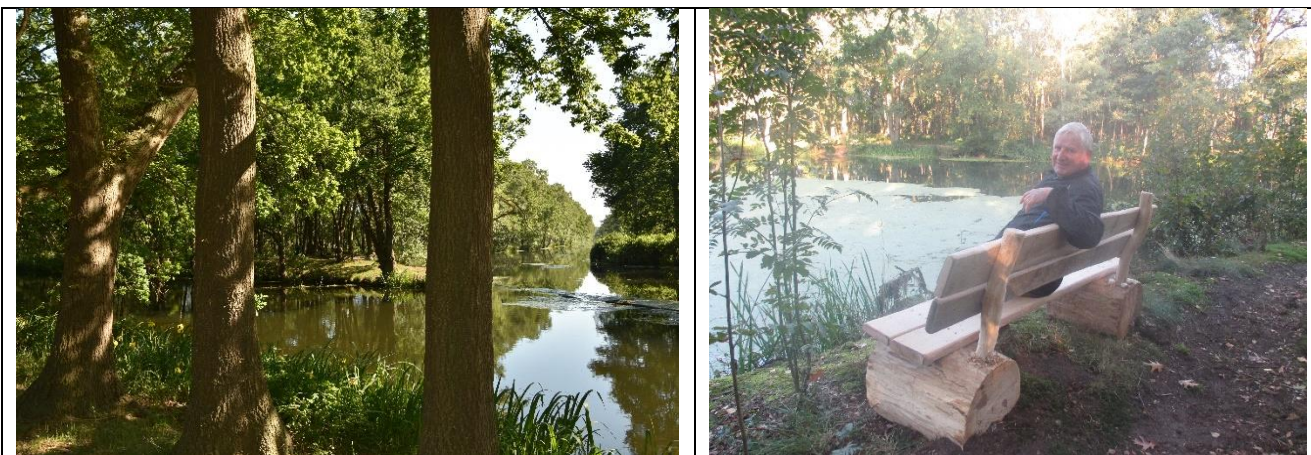
Korte toelichting

Op veel plaatsen langs de Helenavaart treft u vraatsporen van bevers aan. Ze zijn te herkennen aan het puntige uiteinde van een afgekloven boom(pje).

Meer weten...

Het smalle wandelpad loopt hier tussen twee valpoortjes een flinke afstand (vlak) langs de Helenavaart. Tussen 2001 en 2004 zijn er 33 bevers uitgezet in Limburg en sinds ongeveer 2010 bevinden ze zich ook hier in de Helenavaart. Op veel plaatsen tijdens de wandeling langs het kanaal zijn vraatsporen van bevers zichtbaar. De ingang van een beverburcht ligt onder water, de burcht zelf in een zandlichaam boven de grondwaterstand. Bevers kunnen zelfs grote boomstammen laten omvallen en doen dat, zodat er dammen ontstaan met daarachter een stabiele hoge waterstand. Hier in het kanaal is dat niet nodig. Ze gebruiken hier de afgevreten bomen en takken als voedsel. Met hun vlijmscherpe tanden (die alsmaar doorgroeien) kunnen ze kleine boompjes in één keer doorbijten, maar ook dikke bomen weten ze met gemak te vellen. Het pad langs de Helenavaart is toegankelijk via twee valpoortjes, die stichting VEEN hier in samenwerking met stichting SBNL, eigenaar van de Kanaalzone, geplaatst heeft. Het onderhoud van het pad (in het zomerhalfjaar) gebeurt met knipscharen en bosmaaiers door stichting VEEN met een ploeg vrijwilligers, die onder leiding staat van Gerard Boerkamps uit Meijel, bestuurslid van de stichting.

15. Mooiste plekje van de gemeente Peel&Maas.

Korte toelichting

De Helenavaart maakt hier een haakse bocht en via een doorsteek is er een verbinding met het Kanaal van Deurne. Deze plek is in 2018 verkozen tot het mooiste plekje van de gemeente Peel&Maas.

Meer weten...

De Helenavaart en het Kanaal van Deurne zijn hier via een doorsteek met elkaar verbonden. Die is hier na de tweede wereldoorlog gemaakt door de geallieerden. Vlak voor de huidige doorsteek lag tot aan het einde van de tweede wereldoorlog een bruggetje over het kanaal van Deurne. Van Meijel uit ging er een weg via dit bruggetje en van daaruit verder parallel aan de Helenavaart naar Helenaveen. Het bruggetje is in de oorlog vernield en door de doorsteek verder ook zinloos geworden.

In 2018 vond een verkiezing plaats voor het mooiste plekje van de gemeente Peel & Maas. De verkiezing werd gewonnen door onderstaande beschrijving van deze plek door Piet Blankers, secretaris van stichting VEEN.

Driesprong van Peelkanalen

Gebroederlijk lopen de twee kanalen over een lengte van vier kilometer naast elkaar. De tussenliggende afstand is slechts twintig meter. Wat een tijd en arbeidsverspilling!

Ter hoogte van de Brabantse grens verlaat de Helenavaart met een haakse bocht zijn tijdelijke metgezel, het kanaal van Deurne, en stroomt, de provinciegrens following, eerst in noordoostelijke richting naar Helenaveen en daarna in noordwestelijke richting naar Griendtsveen. De eeuwenoude hoogveenmoerasnatuur van een aantal Peelrestanten flankert de kanalen: Scherliet, Zinkske en Heitakse Peel liggen hier op een steenworp afstand. Eens trokken hier tegelijk met een brede riem om hun borst de turfschepen voort; later gebeurde dat met sterke trekpaarden.

Op de plaats waar de Helenavaart afbuigt naar het noorden ligt mijn mooiste, favoriete plekje van Peel & Maas. De historie is hier nog voelbaar aanwezig. De rare knik in de Helenavaart was bedoeld om Limburgers te beletten 's-nachts stiekem turf te gaan steken op Brabants grondgebied. Aan de kilometers lange samenloop van de twee Peelkanalen lag een ruzie ten grondslag tussen de gemeente Deurne en de vervenersfamilie van der Griendt. Onze voormalige gemeente Meijel spon er garen bij door (tegen fikse betaling!) een stuk grondgebied ter beschikking te stellen aan de gemeente Deurne.

Bij het bankje aan de kanaldriesprong, gelegen aan het smalle door de stichting VEEN aangelegde struinpad dat dwars door akkers, weilanden, bossen en velden voert, zit ik graag te mijmeren. Links en rechts van me vertonen boomstammen de vraatsporen van de bever, die zijn burcht heeft net voor de driesprong. Aan de overkant zit nog een diep gat in de grond waar in de oorlog een Duits geschut heeft gestaan. De geallieerden liepen hier vast in de drassige bodem. Niet voor niets heet de weg aan de overkant van de lage, natte bloemrijke weilanden: de Vuurlinie. Die weilanden zelf met de karakteristieke naam 't Molentje vormen het hoogst gelegen weidevogelgebied van Nederland. Ze liggen in een voormalig Maasdal, dat hier in de ijstijd in de hard bevroren ondergrond werd uitgeschuurd. In het voorjaar hoor je er de langgerekte roep van de grutto en het rollende geluid van de wulp. Een deel van die weilanden is afgegraven waardoor een vogelrijke plas ontstond, die (ik zeg het met enige schroom, maar ook met een beetje trots) officieel mijn naam (Blankersplas) heeft gekregen als dank voor jarenlange inzet voor natuur en landschap.

Zittend op het bankje klinkt regelmatig de roffelende hamerslag van de specht uit een van de oude eiken die het kanaal flankeren. Met een harde klap van zijn staart duikt de bever weg onder het wateroppervlak en laat een V-vormig rimpelend patroon achter, dat langzaam wegebt.....

Op dit mooiste plekje van Peel & Maas vervlechten natuur en (cultuur) historie zich met mijn eigen geschiedenis tot een tastbaar, uniek geheel!

16. Voorlichtingspaneel veenvorming in de Scherliet.

Korte toelichting

De Scherliet is een klein Peelrestant, dat ontstaan is tussen het hoogste en laagste deel van het landschap. Het voedselarme regenwater blijft er aan de oppervlakte, wat ideaal is voor het ontstaan van hoogveen. Er bevinden zich nog sporen van de oudste turfwinning. De naam van de weh hier (Kwakvors, dialect voor kikker of kikvors) wijst op het moerassige karakter.

Meer weten...

De Scherliet is een klein hoogveenrestant (5 hectare). In de Peel begon de veenvorming in afgesloten laagten, waarin zich laagveen vormde. Dat is veen dat ontstaan is uit planten, die van grondwater leven (zoals riet, zegge en els). Later kwam daar hoogveen boven op. Hoogveen wordt vooral gevormd uit planten die van de weinige voedingsstoffen in regenwater kunnen leven. Dat is hoofdzakelijk veenmos. Andere hoogveensoorten zijn zonedauw, eenarig wollegras en dopheide.

Op de hogere Marisberg zakt bijna al het regenwater direct de grond in (inzijging). In het lager gelegen Molentje komt dit weer omhoog (kwel). Hiertussen is een hoogteverschil van 4,6 meter in de grondwaterstand. Tussen deze hoogst en laagst gelegen gebieden zorgt de grondwaterstroom voor een flinke tegendruk in de ondergrond. Daardoor blijft het voedselarme regenwater dicht aan de oppervlakte. Zo'n situatie is ideaal voor het ontstaan van hoogveen. Dit geldt voor de Scherliet in het klein, maar ook voor de gehele Verheven Peel (de Deurnese Peel, de Mariapeel en de omringende kleine Peelrestanten).

In de Scherliet zijn nog sporen aanwezig van de oudste turfwinning. Dat waren boerenkuilen, veenputten die in één dag gegraven werden. Later vond grootschalige verving plaats door maatschappijen en werd de turf onder andere door het nabij gelegen kanaal (Helenavaart) afgevoerd. In de veenputten bevinden zich nog enkele soorten hoogveenplanten, waaronder veenmos. Vanwege de kwetsbaarheid ervan is betreden van het gebied niet toegestaan.

De herkomst van de naam Scherliet is onduidelijk. De naam komt mogelijk van 'scherlei' (of 'scharlei'), een kruidachtige plant. Misschien is er een verband met de naam 'Schoordijk', die hier op oude kaarten voorkomt. In het dialect wordt dat dan 'schoordiek', een hoger deel van het landschap om een laag en nat deel over te kunnen steken. De noordkant van de Scherliet is ook een hogere zandrug, die een onderdeel vormt van de Wegh van Meijel op Seven.

17. Soortenrijk grasland stichting VEEN.

Korte toelichting

Ook hier voert het pad weer (via 2 valpoortjes) over een soortenrijk weiland, waar stichting VEEN zijn 3V-beheer voert.

Meer weten...

In 2001 besloten een aantal particulieren om de stichting VEEN (Verwerving Extra Eigendommen voor Natuurontwikkeling) in het leven te roepen met als doel om door grondaankoop een bijdrage te leveren aan het hoogveenherstel in de Peelreservaten. De Postcodeloterij toonde zijn waardering voor dit initiatief door het ruimhartig te financieren. Ook de toenmalige gemeente Meijel stelde het initiatief op prijs door onder andere dit perceel voor een schappelijke prijs aan de stichting te verkopen. Daarna werd er het 3V-beheer gevoerd. Dat bestaat uit vernatting door de sloot die midden door het perceel loopt af te dammen, verschraling door ieder jaar te hooien het maaisel af te voeren en verruiging door het raster van het perceel een aantal meters terug te plaatsen. Dit 3V-beheer wordt uitgebreider toegelicht bij punt 6.

18. Bospad.

Het pad voert hier door een in 2001 aangelegd halfopen bos. Daarvoor was het nog landbouwgrond. Via dit pad komt u weer terug bij het startpunt aan de Molenbaan.

Meer weten...

Rond de millenniumwisseling bestonden er plannen om aan de Molenbaan een kippenbedrijf te starten met 7 stallen, ieder met een lengte van 80 meter. Buurtvereniging de Peelbaan en natuurorganisaties kwamen hiertegen in verzet en wonnen uiteindelijk bij de Raad van State. Na lobbywerk en het aanbod op cofinanciering werd de 20 hectare grond bij het bedrijf door de provincie Limburg aangekocht en bestemd als natuurgebied. In plaats van een batterij stallen ligt hier nu een prachtig stuk natuur met onder andere een plas van enkele hectaren groot en een halfopen bosperceel, eigendom van Staatsbosbeheer, waar het struinpad doorheen kronkelt.

